

Het Vlaamse landbouwonderzoek in een Europees kader

Platform voor Landbouwonderzoek

**Anne Vuylsteke
Dirk Van Gijsegem**

Het Vlaamse landbouwonderzoek in een internationale context

Anne Vuylsteke & Dirk Van Gijseghem

Mei 2010

Interne nota, 28 blz

Departement Landbouw en Visserij
afdeling Monitoring en Studie
Ellipsgebouw (6de verdieping)
Koning Albert II - laan 35, bus 40
1030 Brussel
Tel. 02 552 78 20 - Fax 02 552 78 21
✉ e-mail: ams@vlaanderen.be

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Vuylsteke A. & Van Gijseghem (2010) Het Vlaamse landbouwonderzoek in een internationale context, Platform voor Landbouwonderzoek, Brussel.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u graag hierbij helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van onze nieuwste publicaties, schrijf u dan in op de AMS-nieuwsflash via de onderstaande link:

<http://www.vlaanderen.be/landbouw/studies/nieuwsflash>

**HET VLAAMSE LANDBOUWONDERZOEK IN
EEN EUROPEES KADER**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Vlaamse activiteiten met betrekking tot EU onderzoek.....	7
2.1.	Zevende kaderprogramma	7
2.2.	Rol en activiteiten van het departement EWI	8
2.2.1.	Activiteiten	8
2.2.2.	Inspelen op het werkprogramma.....	9
2.3.	Nationaal Contactpunt voor de Europese programma's.....	10
2.4.	Standing Committee on Agricultural Research (SCAR)	12
3.	Vlaamse onderzoeksinstituten en EU landbouwonderzoek.....	15
3.1.	Overzicht van de deelname	15
3.2.	Coördinatie van de deelname binnen de onderzoeksinstituten	16
3.3.	Problemen en hindernissen bij deelname	17
3.4.	Opportunities van deelname	19
3.5.	Mogelijkheden voor een verbeterde coördinatie in de toekomst	19
3.6.	Thema's uit het Witboek waarop ingezet moet worden.....	20
4.	Besluit	22
	Referenties	23
	Bijlage 1. Vragenlijst	24
	Bijlage 2. Vermelde projecten	25

1. Inleiding

Uit het Witboek Landbouwonderzoek blijkt dat het landbouwonderzoek niet alleen voor inhoudelijke uitdagingen staat, maar dat er ook nood is aan een evolutie in de manier waarop landbouwonderzoek uitgevoerd en georganiseerd wordt. Dit vraagt van de onderzoeksinstellingen inspanningen om nieuwe onderzoeksvragen en –strategieën te formuleren in samenwerking met de overheid, de sector en de consumenten, maar ook om te komen tot interdisciplinaire kruisbestuiving en om de gebruikers van het landbouwonderzoek actiever te laten participeren.

Het Witboek identificeert vijf uitdagingen die in de praktijk aangepakt moeten worden:

- De uitbouw van onderzoek als basis voor innovatie in de landbouwsector en dit via een betere verankering van het onderzoek in de sector;
- Het identificeren van prioritaire onderzoeksdomeinen en kennisvragen en de creatie van een foresight capaciteit;
- Het realiseren van een betere afstemming van de financiering;
- Het bijsturen van de organisatie in het onderzoekslandschap en van de informatie doorheen de onderzoeksketen;
- De valorisatie van het opgebouwde intellectuele kapitaal (Van Gijsegem et al, 2009).

Deze nota focust op de deelname van Vlaamse (landbouw)onderzoeksinstellingen aan Europees (landbouw)onderzoek. Dit thema is gegroeid vanuit de vaststelling dat die Europese dimensie een steeds belangrijker rol is gaan spelen in het onderzoek. Zowel op het vlak van financiering als qua onderzoeksorganisatie is hier nog veel potentieel voor het Vlaamse landbouwonderzoek. Toch is deelname in EU programma's niet altijd evident en blijft het voor de Vlaamse onderzoeksgroepen een uitdaging om de Europese mogelijkheden zo goed mogelijk te benutten.

Via de vergaderingen van het Platform voor Landbouwonderzoek was het de bedoeling om de spelers in het Vlaamse landbouwonderzoek meer inzicht te geven in verschillende aspecten van het Europese onderzoek. Daarnaast wilden we ook meer inzicht krijgen in de manier waarop het Vlaamse landbouwonderzoek vandaag al inspeelt op de internationale mogelijkheden en welke problemen en hindernissen hierbij ondervonden worden.

Beide doelstellingen werden op verschillende manieren aangepakt en komen in deze nota ook in afzonderlijke secties aan bod. Om het inzicht te verbeteren werden tijdens de vergaderingen van het Platform voor Landbouwonderzoek gastsprekers uitgenodigd die een toelichting gaven over de manier waarop EU werkprogramma's tot stand komen en over de werking van het Nationaal Contactpunt. De tweede sectie van deze nota geeft een overzicht van de belangrijkste elementen die tijdens deze toelichtingen aan bod kwamen. Om een overzicht te krijgen van de huidige deelname en de knelpunten die hierbij ondervonden

worden, werd per email een vragenlijst gestuurd naar de leden van het Platform voor Landbouwonderzoek. Sectie 3 geeft een overzicht van de antwoorden. De conclusies van het thema worden ten slotte geformuleerd in de vierde en laatste sectie.

2. Vlaamse activiteiten met betrekking tot EU onderzoek

Deze sectie heeft als doel om de taken en activiteiten van een aantal Vlaamse actoren m.b.t. het EU onderzoek toe te lichten. We maken daarbij onderscheid tussen de realisatie van de EU programma's, de bestaande ondersteuning voor onderzoekers en de activiteiten i.v.m. coördinatie van het Europese landbouwonderzoek.

Er zijn diverse nationale en internationale instellingen en organisaties betrokken bij de realisatie van de Europese onderzoeksprogramma's. In Vlaanderen wordt dit proces opgevolgd door de Afdeling van Onderzoek van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. Kathleen D'Hondt, die onder andere het thema landbouwonderzoek opvolgt, gaf een toelichting over de rol van het departement EWI in de programmazetting van het EU Kaderprogramma. De belangrijkste aspecten hiervan worden weergegeven in paragraaf 2.2.

De derde paragraaf van deze sectie gaat vervolgens in op de rol van het Nationaal contactpunt (NCP). Binnen het NCP is Anne De Brabandere o.a. verantwoordelijk voor het thema "Voeding en landbouw". Zij gaf een overzicht van hoe het NCP de onderzoekers kan ondersteunen bij de voorbereiding, het opstellen en het opvolgen van een projectvoorstel voor het kaderprogramma.

Een derde actor die specifiek werkt rond landbouwonderzoek is het Permanent Comité voor Onderzoek in de Landbouw (SCAR – Standing Committee on Agricultural Research). Er wordt daarbij vooral gemikt op een verbeterde coördinatie. De werking van SCAR werd tijdens de vergadering van het Platform voor Landbouwonderzoek toegelicht door Anne Vuylsteke (paragraaf 2.4).

Deze sectie start echter met een korte beschrijving van het 7de Kaderprogramma.

2.1. Zevende Kaderprogramma

De kaderprogramma's zijn het belangrijkste EU-instrument voor de financiering van onderzoek in Europa. Het EU 7de Kaderprogramma (KP7) heeft als doel de wetenschappelijke en technologische basis van de Europese industrie te verbeteren en de Europese concurrentiepositie te versterken, maar het programma wil ook de wetenschap en de industrie uitdagen om oplossingen te vinden voor belangrijke Europese maatschappelijke vraagstukken en een antwoord bieden op maatschappelijke doelen¹.

KP7 is opgebouwd uit 4 grote blokken: *Cooperation, Ideas, People* en *Capacities*. *Cooperation* omvat de traditionele onderzoeksprojecten met min. 3 partners en maakt onderscheid tussen 10 thema's. De werkprogramma's komen tot stand met input van verschillende stakeholders. Voor het tweede thema - *Food, agriculture and fisheries, and biotechnology* - is

¹ www.europrogs.be, <http://cordis.europa.eu>

er een budget beschikbaar van 1.935 miljoen €. Gezien de enorme hoeveelheid aan onderzoeksdomeinen is dit budget eerder beperkt. *Ideas* mikt op grensverleggend onderzoek, waarbij wetenschappelijke excellentie het enige criterium is. Het gaat zowel om beurzen voor beginnende als meer ervaren onderzoekers. *People* wil bijdragen aan de vorming en uitwisseling van onderzoekers, zowel voor onderzoekinstellingen als industrie. Internationale samenwerking, infrastructuur en onderzoek ten voordele van KMO's kan ten slotte gefinancierd worden onder *Capacities*.

2.2. Rol en activiteiten van het departement EWI

2.2.1. Activiteiten

Het departement Economie, Wetenschap en Innovatie heeft drie grote taken met betrekking tot het Europese onderzoek. Een eerste taak is het opvolgen van de beleidsontwikkelingen inzake de Europese Onderzoeksruimte om deze, waar relevant, als hefboom te gebruiken voor de ontwikkeling en/of bijsturing van Vlaamse, resp. federale beleidsmaatregelen. In dit kader wordt o.a. de Vlaamse deelname aan het Kaderprogramma en andere Europese onderzoeksinitiatieven opgevolgd. De tweede taak bestaat erin om het Vlaamse standpunt te vertolken binnen de Belgische en Europese overleg- en beslissingsorganen. Op die manier wil men maximaal de Vlaamse belangen waarborgen en bijdragen tot de ontwikkeling van een efficiënt beleid binnen de Europese Unie. Het stimuleren van de Vlaamse deelname aan de Europese onderzoeksinitiatieven door gerichte, proactieve informatieverstrekking, opleiding en begeleiding is de derde taak. Hiervoor wordt samengewerkt met IWT in het Vlaams Contactpunt voor de Europese Programma's (zie 2.3).

Om de doelstellingen te realiseren, worden de beleidsvoorbereiding en de politieke besluitvorming binnen de Raad opgevolgd via o.a. vertegenwoordiging binnen Europese adviesorganen (zoals CREST² en ESFRI³), door opvolging van beleidsinitiatieven m.b.t. de open coördinatiemethode en ten slotte door vertegenwoordiging binnen de Comitologie. Met de term Comitologie wordt verwezen naar de diverse raadgevende comités die de Europese Commissie bijstaan in de uitoefening van haar taken. Traditioneel bestaan deze comités uit vertegenwoordigers van de lidstaten en worden ze voorgezeten door de Europese Commissie. De werking van de comités kan sterk verschillen, maar richt zich in de meeste gevallen voornamelijk op 'spelregels' en minder op inhoud. Daarnaast kan de Commissie ook een beroep doen op informele expertisegroepen bij de voorbereiding van initiatieven. Voorbeelden van dergelijke comités zijn o.a. de Programmacomités van het

² Scientific and Technical Research Committee

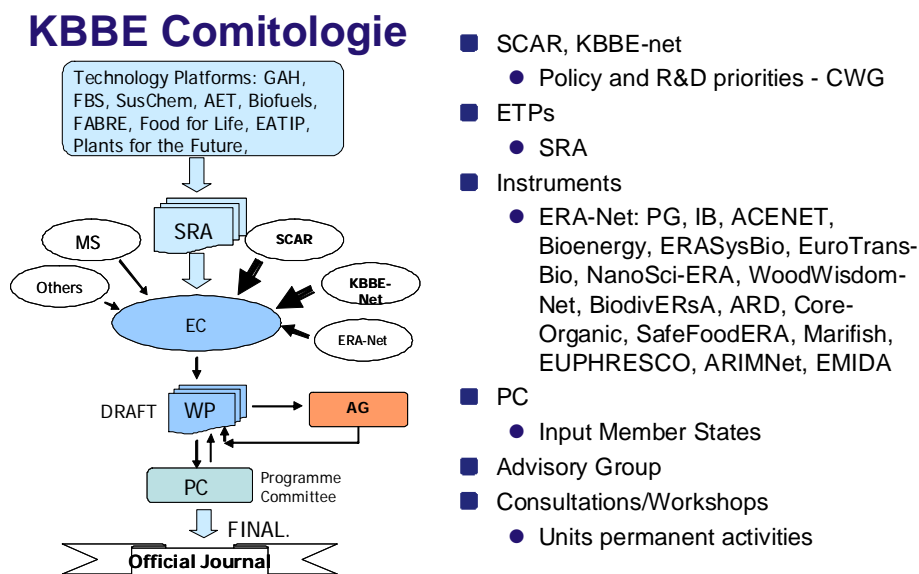
³ European Strategy Forum on Research Infrastructures

Kaderprogramma, Member State Mirror Groups van Technologieplatformen, Member State Representative Groups JTI's, Joint Programming, ...

Omdat België een federale staat is, moeten er tussen de Gewesten en Gemeenschappen afspraken gemaakt worden over de vertegenwoordiging in de comités. De keuze wie België vertegenwoordigd wordt doorgaans gemaakt op basis van de sterkte van de onderzoeks- of industriële actoren in Europese context en de relevantie van het thema voor het gewest of de gemeenschap.

2.2.2. Inspelen op het werkprogramma

Op basis van de algemene doelstellingen van het kaderprogramma worden jaarlijks werkprogramma's uitgewerkt die een overzicht geven van de mogelijke thema's die binnen een oproep ondersteund kunnen worden. Figuur 1 geeft een overzicht van de diverse comités die betrokken zijn bij het opstellen van het werkprogramma *Food, agriculture and fisheries, and biotechnology* of die dit kunnen beïnvloeden. De kern van de activiteiten ligt bij het programmacomité, maar andere actoren zijn o.a. een aantal technologieplatformen, SCAR en KBBE-net. Ook voor andere thema's bestaat er een programmacomité dat op een gelijkaardige manier input krijgt van diverse comités.

Figuur 1. Overzicht van de manier waarop een werkprogramma van het 7de Kaderprogramma tot stand komt voor het thema "Food, agriculture and fisheries, and biotechnology" (Bron: D'Hondt, 2009)

De complexe constructie van comités en de vertegenwoordiging in het programmacomité biedt voor de onderzoekers ook mogelijkheden om het werkprogramma te beïnvloeden. Het is daarbij welk erg belangrijk dat er rekening gehouden wordt met de tijdslijn (analyse – consultatie – planning van de oproep – implementatie). Vooral in de eerste oriënterende fase zijn hiervoor mogelijkheden om thema's op de agenda te zetten. Om dit op een

succesvolle manier te doen is het belangrijk dat het gaat om een probleem dat een Europese aanpak nodig heeft en dat het project een groot effect zal hebben. Daarnaast moet een voorstel ook binnen het Specifieke Programma geplaatst worden en moet er rekening gehouden worden met de gestelde prioriteiten en de thema's die aan bod kwamen in vorige oproepen (deze komen waarschijnlijk niet terug in de volgende).

Het is echter niet omdat men een bepaald thema kan laten inschrijven in het werkprogramma, dat dit voorstel automatisch goedgekeurd zal worden. Eens een oproep geopend is, gelden enkel nog de evaluaties van de wetenschappelijke experts⁴ voor de selectie van projecten. Om de kans op slagen te verhogen kan men bv. heel specifieke sterktes uitspelen. Door in een vroege fase al actief te zijn, kan men er voor zorgen dat er in het werkprogramma heel innovatieve en specifieke technieken vermeld worden, waardoor slechts een klein aantal onderzoeksgroepen in aanmerking komen.

De evaluatie van de projectvoorstellen gebeurt bij consensus, rekening houdend met de budgettaire beperkingen. Bij ex aequo wordt er achtereenvolgens gekeken naar de scores voor de wetenschappelijke en technische excellentie, de samenstelling van het projectconsortium en de impact die het project zal hebben op het probleem. Vanuit de Commissie wordt ook veel belang gehecht aan de deelname van KMO's aan onderzoeksprojecten, omdat dit kan leiden tot een grotere graad van innovatie bij dergelijke bedrijven. Streefdoel is dat 15% van het budget naar KMO's gaat⁵.

2.3. Nationaal Contactpunt voor de Europese programma's

Op vraag van de Europese Commissie werden er in alle EU landen nationale contactpunten (NCP) opgericht die optreden als tussenpersoon tussen de Europese Commissie en de onderzoekers. De interactie tussen het NCP en de vertegenwoordiging in het Programmacomité wordt weergegeven in Figuur 2. In Vlaanderen wordt het NCP georganiseerd binnen IWT. Elke medewerker neemt hierbij een aantal thema's voor zijn rekening. Anne De Brabandere is o.a. verantwoordelijk voor het thema voeding & landbouw.

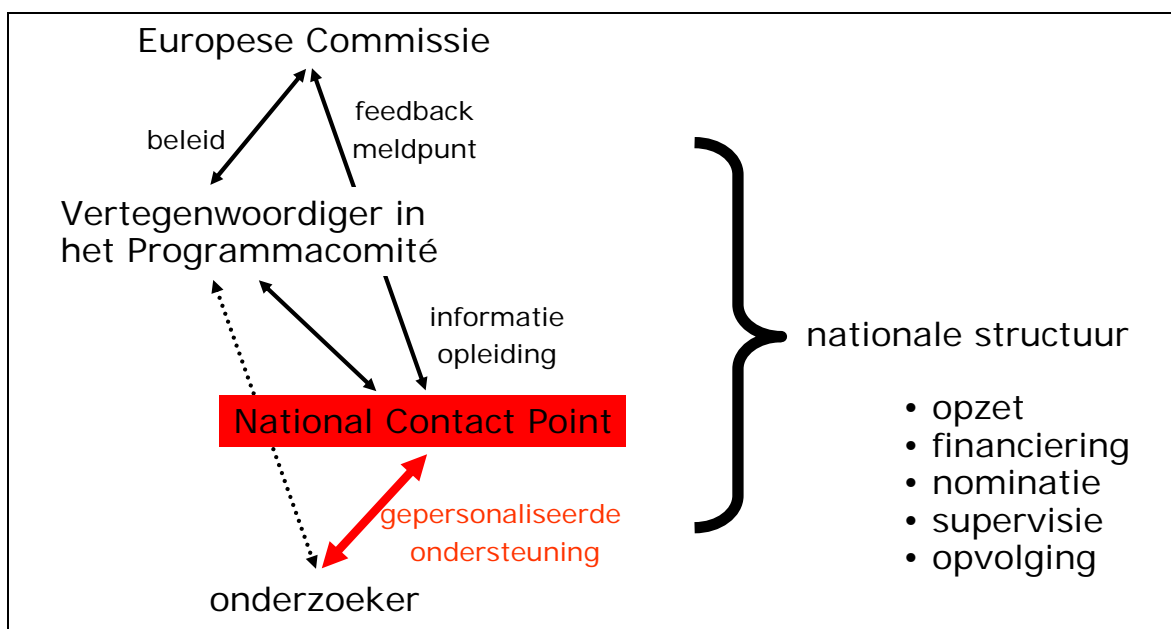
De rol van het NCP bestaat erin om, eens een werkprogramma op punt staat, de informatie te verspreiden en de deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen te bevorderen. Het NCP helpt de onderzoekers via 7 diensten:

- (i) proactieve informatieverspreiding via de website en een e-alert service
- (ii) projectoriëntering, waarbij nagegaan wordt of het idee binnen het programma past en zo ja, onder welke topic

⁴ Experts kunnen zich aanmelden via de CORDIS-website of Europrogs.

⁵ De deelname van KMO's aan het 7de Kaderprogramma wordt ook opgevolgd. Zie http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/pdf/fp7_report_autumn_2009.pdf

- (iii) ondersteuning bij de zoektocht naar (internationale) partners
- (iv) begeleiding bij een concreet, uitgeschreven projectvoorstel
- (v) eerstelijnsadvies over juridische en financiële aspecten
- (vi) ondersteuning bij administratieve formaliteiten
- (vii) opvolging en feedback van het selectieproces
- (viii) trainingssessies aan kandidaat-deelnemers en intermediairen.

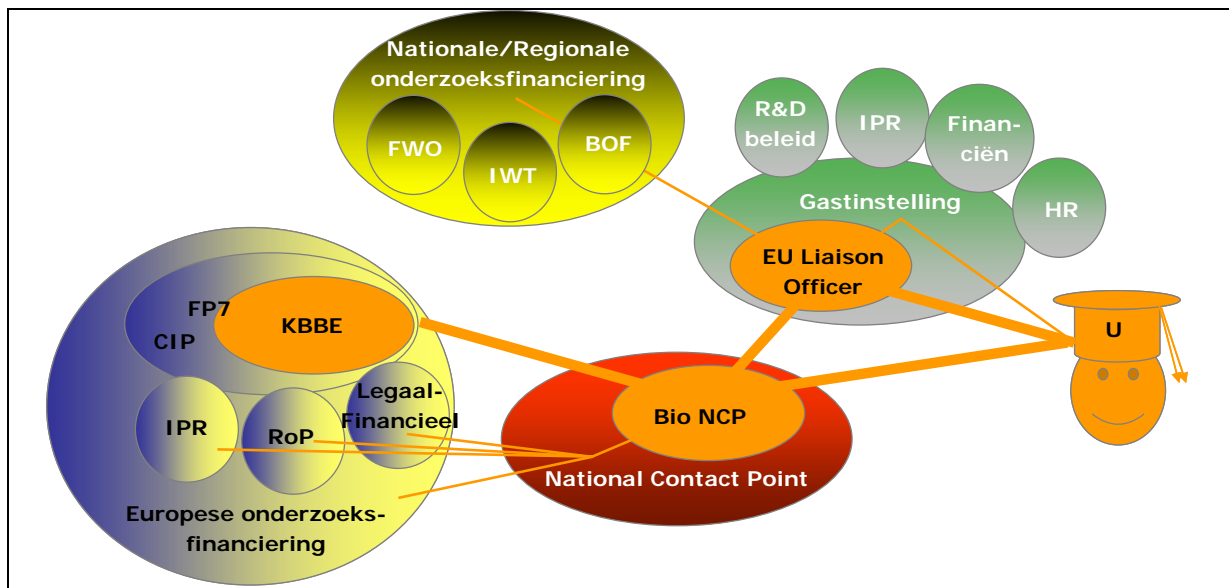

Figuur 2. Interactie tussen het NCP en de vertegenwoordiging in het programmacomité (Bron: De Brabandere, 2010)

De focus van de NCP-werking ligt op het 7de kaderprogramma, maar de medewerkers van het NCP zijn ook op de hoogte van andere programma's. Voorbeelden zijn het Kaderprogramma voor Competitiviteit en Innovatie (CIP), European Cooperation in Science and Technology (COST), programma's van andere DG's, Eureka, ERA en nationale programma's.

Los van de NCP-werking is er in de meeste onderzoeksinstituten een EU-coördinatiefunctie actief die de onderzoekers ondersteunt bij het indienen van voorstellen voor Europese projectoproepen. Door een andere focus is de werking van deze coördinatiefuncties complementair met het NCP, zoals ook blijkt uit Figuur 3. Waar de EU liaison officers vanuit hun positie binnen in de onderzoeksinstituten een betere kennis hebben van het aanwezige potentieel en de gangbare interne procedures, is het NCP, omwille van zijn rechtstreekse link met de Europese Commissie, eerder vertrouwd met de Europese procedures en bijzonder goed geplaatst om te antwoorden op dossier-specifieke vragen. Over het algemeen zijn de EU coördinatiefuncties beter geplaatst om het werkprogramma te verspreiden naar de onderzoekers omdat zij meer kunnen inschatten welke onderzoeksgroepen geïnteresseerd zijn in een bepaald thema. De coördinatiefuncties kunnen ook de meest recente richtlijnen en templates beschikbaar stellen, kunnen advies geven

over juridische en financiële aspecten die specifiek zijn voor de instelling en zijn ook het contactpunt voor het invullen van eventuele verklaringen (*Declaration of Commitment*). Dankzij de directe interactie met de Commissie kan het NCP op andere vlakken meerwaarde brengen. Zo beschikt men al vroeg over exclusieve achtergrondinformatie die verspreid kan worden naar de onderzoekers, kan men goed inschatten of een voorstel al dan niet binnen een oproep zou passen, kunnen tips gegeven worden i.v.m. “competitive writing”, kunnen er antwoorden gezocht worden voor heel specifieke vragen en kan de evaluatieprocedure opgevolgd worden.

Figuur 3. Complementariteit tussen het NCP en de EU coördinatiecél in de onderzoeksinstellingen (Bron: De Brabandere, 2010)

Een centraal punt in de werking van het NCP is de website (www.europrogs.be). Deze geeft per thema informatie over lopende oproepen, potentieel interessante evenementen, aanvragen voor partners, enz. Er kan ook doorgelinkt worden naar andere gerelateerde websites. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de website en om waarschuwingen te krijgen is het wel nodig om zich te registreren.

2.4. Standing Committee on Agricultural Research (SCAR)

Het Permanent Comité voor Onderzoek in de Landbouw (PCOL of SCAR) geeft advies over de EU inspanningen op vlak van landbouwonderzoek. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de pure landbouwpraktijk en de traditionele productieprocessen, maar is er ook aandacht voor thema's zoals energie, klimaatverandering, effecten van landbouw op het milieu, platteland, enz. De activiteiten van SCAR zijn opgebouwd rond drie grote pijlers: het streven naar gemeenschappelijke onderzoeksagenda's, het ontwikkelen van een foresight capaciteit en het in kaart brengen van Europese onderzoekscapaciteiten. Voor een meer gedetailleerd

overzicht van deze taken wordt verwezen naar de mededeling “Naar een coherente strategie voor een Europese landbouwonderzoeksagenda”⁶.

In SCAR zijn de 27 EU-lidstaten vertegenwoordigd, terwijl de vertegenwoordigers uit kandidaat-lidstaten en geassocieerde landen een waarnemersstatus hebben. De Belgische vertegenwoordigers zijn Maurice Moens (ILVO), Jean-Marie Marot (DGARNE) en Anne Vuylsteke (AMS). De werking gebeurt in een algemene vergadering (2x per jaar), een werkgroep die de algemene vergadering voorbereidt en collectieve werkgroepen.

De SCAR-werkgroep heeft het mandaat van de plenaire vergadering om activiteiten voor te bereiden en op te volgen en koppelt daarover terug naar die plenaire vergadering. De vergaderingen worden gepland in functie van de noden en doorgaans is dit om de 1 à 2 maanden. De drie grote thema's die telkens terugkomen tijdens de vergaderingen zijn de SCAR-foresight, het opvolgen van de evoluties in de collectieve werkgroepen en de vooruitgang m.b.t. joint programming.

Naast de werkgroep kent SCAR ook thematische collectieve werkgroepen. Het doel van deze werkgroepen is om te komen tot een hogere graad van coördinatie van het onderzoek in de deelnemende landen rond bepaalde thema's. Tabel 1 geeft een overzicht van de thema's die hierbij aan bod komen. Naast het coördinerende aspect biedt deelname aan deze werkgroepen een goede kans tot netwerking, maar een aantal van deze werkgroepen zijn in het verleden ook doorgegroeid tot ERA-NET. Twee nieuwe werkgroepen worden momenteel voorbereid. Een eerste heeft als doel om de werking van kennis- en innovatiesystemen in de landbouw in kaart te brengen, te verbeteren en op te volgen via een monitoringinstrument. Het tweede initiatief dat voorbereid wordt zal zich richten op het afstemmen van onderzoeksfinanciering rond duurzame voedselproductie in de volledige voedselketen, waarbij de nadruk zal liggen op de schakels na de primaire productie.

⁶ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/nl/com/2008/com2008_0862nl01.pdf

Tabel 1. Overzicht van de SCAR collectieve werkgroepen

Titel werkgroep	Coördinator	Aantal landen
ICT en robotica in de agrovoedingsindustrie (ICT-AGRI)	Denemarken	11
Hernieuwbare grondstoffen en hun toepassing in de niet-voedingsindustrie	Duitsland	18
Duurzame veeproductie op basis van graslanden	Ierland	21
Relevante thema's voor de Mediterrane landbouw (ArimNet)	Italië/Frankrijk	13
Landbouw en duurzame ontwikkeling (RURAGRI)	Frankrijk	11
Diergezondheid en -welzijn (EMIDA)	UK	21
Ontwikkelingen in technologieën voor klimaatcontrole in serres en stallen	Israël	14
Aanpassing van de menselijke voeding aan ontwikkelingen in het milieu	Frankrijk	10
Ecologie van ecosystemen en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen	Frankrijk	8
Ontwikkeling van duurzame landbouw in de regio rond de Baltische Zee	Polen	8
Gemeenschappelijke onderzoeksagenda voor EU plattelandsbeleid (RURAGRI)	Zweden/Nederland	7
Klimaatsverandering en landbouw	Spanje	22
Landbouw en energie	Duitsland	21
Gedeelde infrastructuren in het domein van landbouwonderzoek	Frankrijk	15
Risico-onderzoek rond genetisch gewijzigde organismen	Oostenrijk	n.b.
Kennis- en innovatiesystemen in de landbouw*	Frankrijk/Nederland	-
Duurzame voedselproductie voor rijkdom, welvaart en gezondheid*	Denemarken	-

(xxx) is de naam van het ERA-NET die uit de werkgroep gegroeid is

* voorstel voor een nieuwe collectieve werkgroep

3. Vlaamse onderzoeksinstituten en EU landbouwonderzoek

Zoals aangehaald werd in de inleiding was de tweede doelstelling van het thema “EU landbouwonderzoek” om een beter inzicht te krijgen in de huidige deelnames van Vlaamse onderzoeksinstituten (zowel universiteiten, hogescholen, ILVO als praktijkcentra). Om deze doelstelling te realiseren werd een vragenlijst per e-mail doorgestuurd naar de leden van het Platform voor Landbouwonderzoek (zie bijlage). Elementen die hierbij aan bod kwamen waren: de huidige deelname aan diverse Europese programma’s, de problemen en hindernissen die daarbij ondervonden worden, de opportuniteiten van deelname, de mogelijkheden voor een verbeterde coördinatie en de thema’s uit het Witboek die op de Europese onderzoeksagenda geplaatst zouden kunnen worden.

In de volgende paragrafen wordt een overzicht gegeven van de antwoorden op de verschillende vragen en elementen die aan bod kwamen tijdens de discussies binnen het Platform. Gezien het kleine aantal respondenten is het uiteraard niet de bedoeling om de antwoorden statistisch te analyseren, maar we zullen wel ingaan op de belangrijkste trends die geïdentificeerd kunnen worden.

3.1. *Overzicht van de deelname*

De eerste vraag van de vragenlijst peilde naar de deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen in de verschillende Europese onderzoeksprogramma’s. De geïnventariseerde voorstellen wordt weergegeven in bijlage 2. Naast de projecten die opgesomd werden door de verschillende respondenten, werd deze tabel ook aangevuld met gegevens van het departement EWI (EWI, 2009 a & b). Hierbij werden enkel die projecten geselecteerd waarvan (één van) de uitvoerders lid zijn van het Platform voor Landbouwonderzoek en die door de auteurs beschouwd worden als landbouwonderzoek. Deze projecten werden niet genummerd in de tabel en zijn cursief weergegeven. Het is belangrijk dat de lezer bewust is van het feit dat deze lijst geen volledig overzicht is, maar dat de tabel enkel de informatie weergeeft die verzameld kon worden op het moment van extractie uit de databank. Toch zullen we proberen om enkele vaststellingen te doen op basis van deze inventaris.

Uit het overzicht blijkt dat het gaat om 59 projecten, waarbij de instellingen zowel deelnemer als coördinator zijn. Twee onderzoeksprogramma’s zijn daarbij erg goed vertegenwoordigd, namelijk de Kaderprogramma’s voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling en het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Voor wat betreft de Kaderprogramma’s voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling werden enkel de projecten uit het Zesde en Zevende Kaderprogramma opgenomen. Het zijn

voornamelijk universitaire onderzoeksgroepen die hierin deelnemen, maar ook voor de praktijkcentra blijken hier mogelijkheden.

Als er gekeken wordt naar de projecten die uitgevoerd worden in het kader van het EFRO-programma blijkt dat dit voornamelijk gaat om projecten van de praktijkcentra. Het gaat daarbij vooral om grensoverschrijdende projecten in het kader van Interreg IV A.

3.2. Coördinatie van de deelname binnen de onderzoeksinstellingen

De tweede vraag ging na hoe de deelname van onderzoeksgroepen aan internationale programma's vandaag gecoördineerd wordt binnen de instellingen. Algemeen wordt aangehaald dat het initiatief voor het indienen van projectvoorstellen bij de individuele onderzoekers ligt en het zijn ook de onderzoekers die instaan voor het contacteren van potentiële partners. Contacten uit voorgaande projecten of via andere netwerken zijn bij de laatste vaak erg belangrijk.

De coördinatie rond EU onderzoek gebeurt binnen de verschillende (groepen) onderzoeksinstellingen op een andere manier.

➤ Universiteiten, hogescholen en ILVO

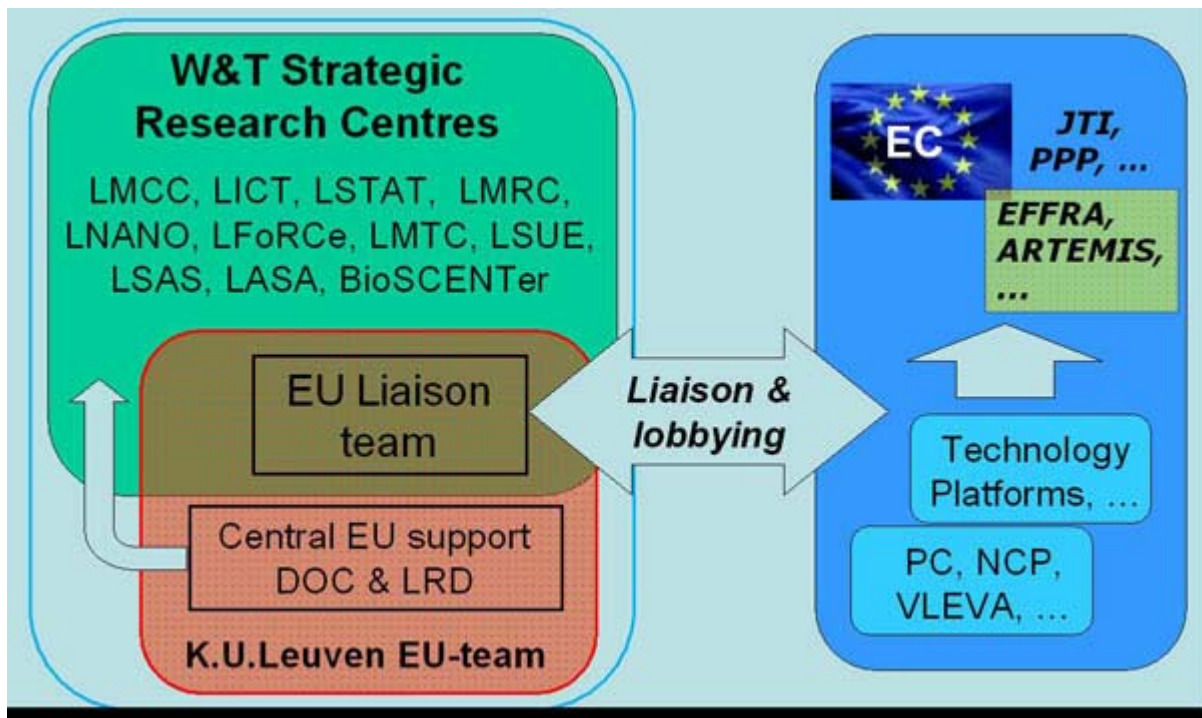
Binnen deze instellingen werd er een speciale cel onderzoekscoördinatie gecreëerd die zich toelegt op het ondersteunen van de indieners m.b.t. de financiële en juridische aspecten van projectvoorstellen. Er zijn wel grote verschillen in de maturiteit en bijgevolg ook de activiteiten van deze cellen. De coördinatiecel van de KULeuven is het meest ontwikkeld (Leuven R&D; zie Figuur 4) en richt zijn activiteiten op het stimuleren, het informeren en het begeleiden van de onderzoekers. In dit kader werden ook de onderzoekscentra gecreëerd. Sinds kort is de cel ook veel meer proactief gaan lobbyen zodat men meer kan wegen op de thema's van oproepen en is er ook contact met de technologieplatformen.

Als het gaat om de werking van deze coördinatiecellen wordt de manier waarop informatie over oproepen doorstroomt naar de vakgroepen unaniem positief geëvalueerd. Als mogelijkheid tot verbetering wordt in bepaalde gevallen gesuggereerd om ervaren onderzoekers in te schakelen in de coördinatiecel om zo de vakgroepen beter te kunnen ondersteunen bij de uitwerking van projectvoorstellen.

➤ Praktijkcentra

De resultaten tonen aan dat deelname aan Europese onderzoeksprojecten niet altijd evident is voor de praktijkcentra. Er is wel overleg tussen de verschillende (directeurs van de) praktijkcentra, maar de focus ligt hierbij niet op coördinatie in het kader van internationaal onderzoek.

Toch slagen een aantal praktijkcentra er in om actief deel te nemen aan EU projecten of ze zelfs te coördineren. Dit wordt door de verschillende instellingen op verschillende manieren gerealiseerd. Voorbeelden zijn samenwerking met een universiteit, de keuze van een specifiek financieringskanaal zoals INTERREG, vertegenwoordiging (rechtstreeks of via de leden) in diverse EU organisaties en de aanwezigheid op diverse symposia en congressen. Op die manier worden netwerken gecreëerd waardoor er meer mogelijkheden ontstaan voor deelname aan nieuwe projecten.

Figuur 4. Overzicht van de EU Liaisons binnen de KULeuven (Bron: www.kuleuven.be)

3.3. Problemen en hindernissen bij deelname

De derde vraag van de vragenlijst polste bij de respondenten naar de problemen en hindernissen die zij ondervinden bij het indienen van voorstellen voor en bij deelname aan EU projecten. In de antwoorden kan onderscheid gemaakt worden tussen volgende aspecten: het samenstellen van een projectconsortium, het type onderzoek, de programmatie en de selectie van voorstellen, de hoge tijdsintensiviteit, de administratieve taken en cofinanciering en ten slotte het gebrek aan informatie.

➤ Projectconsortium

Bij het opstellen van een projectvoorstel is niet alleen de inhoud belangrijk, maar ook de samenstelling van het projectconsortium. Uit de antwoorden blijkt dat de Vlaamse onderzoeksinstituten het vaak erg moeilijk vinden om bij het goede projectconsortium aan

te sluiten, ook al omdat men hierbij geconfronteerd met het feit dat Vlaanderen een kleine regio is. Daarnaast is het samenstellen van een projectconsortium ook een evenwichtsoefening. Men moet vermijden dat anderen gaan lopen met ideeën en dat men onnodig lang aan het lijntje gehouden wordt door internationale partners.

In veel gevallen zijn de projectconsortia ook zeer omvangrijk, waardoor erg veel tijd verloren gaat aan coördinatie en overleg.

Een laatste hindernis is ten slotte er binnen projectconsortia een balans gezocht moet worden tussen de landen en de expertises die in een project vertegenwoordigd zijn. Hierdoor is het gewoonlijk niet mogelijk om meer dan één Vlaamse partner op te nemen in het projectconsortium, zeker wanneer de onderzoeksgroepen of praktijkcentra dezelfde specialisaties hebben.

➤ **Type onderzoek**

Een andere vaststelling is dat de respondenten het vaak erg moeilijk vinden om productiegerelateerde projecten te laten goedkeuren binnen de kaderprogramma's. Verschillende onderzoeksgroepen kiezen daarom bewust voor het indienen van voorstellen in het kader van het IWT-programma Landbouwonderzoek. Nadeel is echter dat dergelijke projecten niet dezelfde mogelijkheden bieden tot internationale netwerking, het leren kennen van nieuwe technologieën en het streven naar wetenschappelijke excellentie.

➤ **Programmering van thema's binnen de kaderprogramma's en selectie van voorstellen**

Uit de antwoorden bleek ook dat de respondenten er onvoldoende zicht hebben op de manier waarop de programma's en oproepen tot stand komen en welke Belgische of Vlaamse vertegenwoordigers hierop een invloed hebben. Ook over de manier waarop projectvoorstellen geëvalueerd en geselecteerd worden had men weinig zicht. Vooral in het geval dat twee (of meerdere) voorstellen als wetenschappelijk sterk geëvalueerd worden. Beide aspecten werden tijdens de vergaderingen van het Platform voor Landbouwonderzoek toegelicht door experts, zodat deze hindernis al gedeeltelijk overwonnen zou moeten zijn.

➤ **Hoge tijdsintensiteit**

De voorbereiding van een projectvoorstel is een erg tijdsintensieve bezigheid. Bij het uitwerken van een projectvoorstel is vaak erg veel tijd nodig om de partners op dezelfde golflengte te krijgen. Pas daarna kan gestart worden met de effectieve uitwerking en neerschrijven van het voorstel.

➤ **Administratieve last en cofinanciering**

Een ander probleempunt zijn de omslachtige procedures bij het indienen van voorstellen. Vaak zijn er ook verschillen qua regels en procedures tussen de programma's. Ook na de goedkeuring van een project wordt gewezen op de hoge administratieve lasten die hiermee gepaard gaan. Financiële en andere administratieve aspecten moeten minutieus bijgehouden worden, vaak als voorbereiding van een externe audit.

Daarnaast is het ook niet altijd evident om de cofinanciering (die in bepaalde programma's vereist is) te realiseren.

➤ **Onvoldoende informatie**

In paragraaf 3.2 werd vermeld dat de respondenten over het algemeen erg tevreden zijn over de mate waarin informatie over de calls van de kaderprogramma's doorstroomt naar de onderzoekers. Dit is echter veel minder het geval voor informatie over de niet-reguliere oproepen (tenders). Hierbij is het vaak onduidelijk of de Vlaamse aanwezigheid in of het coördineren van dergelijk project ondersteund wordt.

3.4. Opportuniteiten van deelname

Het spreekt voor zich dat deelname aan Europese projecten niet alleen leidt tot nieuwe netwerking en samenwerking, maar daarnaast biedt het ook mogelijkheden tot wetenschappelijke excellentie, stijgt het prestige, worden andere financiële kanalen aangeboord, zijn er unieke mogelijkheden tot kennisopbouw en krijgen de onderzoekers ook een betere toegang tot kennis.

Uit de antwoorden blijkt dat er ook nog andere opportuniteiten zijn. Het gaat met name om:

- de ruime samenwerkingsmogelijkheden binnen specifieke thema's
- de internationale uitstraling van de eigen know-how
- het verkennen van innovatieve thema's
- het streven naar het aanpakken van identieke problemen op een meer uniforme wijze

3.5. Mogelijkheden voor een verbeterde coördinatie in de toekomst

De antwoorden rond de optimalisatie van de coördinatie van deelname kunnen verdeeld worden in drie groepen: algemene opmerkingen, het versterken van bestaande overlegfora en een verbeterde facilitatie.

➤ **Algemene opmerkingen**

De algemene opmerkingen rond de mogelijkheden voor een verbeterde coördinatie vermelden o.a. dat er vandaag nauwelijks sprake is van een algemene, overkoepelende strategie zodat er op dit vlak zeker nog vooruitgang mogelijk is. Daarnaast dient ook de vraag gesteld worden of coördinatie kan leiden tot een meerwaarde voor de onderzoekers en zo ja, welke vorm van coördinatie dit vergt. Ten slotte wordt ook opgemerkt dat het sowieso

cruciaal is dat het initiatief voor de coördinatie en de samenwerking bij de onderzoekers blijft liggen.

➤ **Versterken van bestaande overlegfora**

Een tweede mogelijkheid om te komen tot een verbeterde coördinatie m.b.t. internationaal onderzoek is het versterken van bestaande overlegfora. Vandaag zitten de spelers in het Vlaamse landbouwonderzoek o.a. rond de tafel in het Platform voor Landbouwonderzoek, NOBL, FFR en tijdens de overlegvergadering tussen de directeurs van de praktijkcentra. Mogelijks zouden aan één of meerdere van deze fora een specifieke werkgroep gekoppeld kunnen worden die zich toelegt op de coördinatie rond EU onderzoek.

➤ **Verbeterde facilitatie**

De derde en laatste groep van antwoorden kan omschreven worden als een vraag naar versterkte facilitatie, al dan niet door de overheid. Hierbij is er vraag naar het opvolgen en het snel doorspelen van informatie over EU programma's en nieuwe of te verwachten oproepen, het organiseren van informatiesessies over de bestaande programma's, het ondersteunen van partners bij de identificatie van geschikte projectpartners⁷, het ondersteunen van de organisatie van meetings bij de voorbereiding projectvoorstellen en naar administratieve ondersteuning voor grote projecten om zo de coördinator te ontlasten. Een aantal vragen en onduidelijkheden werden reeds opgehelderd door de uiteenzetting van de gastsprekers tijdens de vergaderingen van het Platform voor Landbouwonderzoek (o.a. rond de activiteiten van het departement EWI en van het Vlaamse Contactpunt). Ook zijn er mogelijkheden met potentiële partners in contact te komen via de CORDIS partner search en de nationale contactpunten en kan AMS eventueel lokalen reserveren zodat er in Brussel vergaderd kan worden bij de voorbereiding van projectvoorstellen.

De vraag naar versterkte lobbying kan o.a. gerealiseerd worden door actieve betrokkenheid bij de SCAR-initiatieven. Op die manier kan men ervoor zorgen dat de juiste thema's in de kaderprogramma's en Joint Programming opgenomen worden.

3.6. Thema's uit het Witboek waarop ingezet moet worden

De afsluitende vraag ging na op welke thema's uit het Witboek er ingezet dient te worden voor opname in het 7de (of 8ste) kaderprogramma. De verschillende respondenten gaven, elk vanuit hun eigen invalshoek, aan dat dit voor meerderde thema's een mogelijkheid zou zijn. Belangrijkste conclusie is echter dat alle thema's van het Witboek passen binnen het thema

⁷ Er is vooral vraag naar de identificatie van geschikte Waalse en internationale antwoorden. Diverse respondenten geven aan dat de Vlaamse onderzoekers elkaar voldoende goed kunnen om de juiste partners aan te spreken.

“Voeding, Landbouw, Visserij en Biotechnologie” van het zevende kaderprogramma en zijn drie grote activiteiten. Het gaat met name om:

- Duurzame productie en beheer van de natuurlijke hulpbronnen van het land, het bos en de aquatische omgevingen
- Van vork tot boerderij: voeding (zeevruchten inbegrepen), gezondheid en welzijn
- Biowetenschappen, biotechnologie en biochemie voor duurzame niet-voedingsproducten en -processen

Daarnaast kan ook de vraag gesteld worden hoe Vlaanderen de thema's die in het Witboek als prioritair aangeduid werden op de EU-agenda kan zetten en er dan voor te zorgen dat ook Vlaamse teams betrokken zijn bij de uitvoering.

4. Besluit

Het werd eerder al aangehaald dat het Platform voor Landbouwonderzoek via het thema EU onderzoek wilde bijdragen tot een verbeterde kennis over de verschillende aspecten van het Europese onderzoek en tot een verbeterd inzicht in de houding van Vlaamse onderzoeksinstellingen ten opzichte van die EU-programma's. Beide aspecten kwamen in deze nota aan bod.

De eerste doelstelling werd gerealiseerd door toelichtingen over de activiteiten van het departement EWI, het National Contact Point en SCAR. We namen de samenvattingen van deze toelichtingen ook op in deze nota, opdat deze kennis ook verder verspreid zou kunnen worden binnen de instellingen die lid zijn van het Platform van Landbouwonderzoek. Zo krijgen onderzoekers een verbeterd inzicht in de manier waarop ze proactief kunnen meedenken over onderzoeksthema's en welke ondersteuning ze kunnen krijgen vanuit het NCP bij het indienen van voorstellen.

De kern van het tweede deel van de nota wordt gevormd door de antwoorden op de vragenlijst. Via de antwoorden wilden we een beter inzicht krijgen in de elementen, thema's, problemen en mogelijkheden die leven bij de onderzoeksinstellingen en –groepen. Op die manier konden we ook nagaan waar er nog mogelijkheden zijn voor verbetering, zowel binnen als buiten het Platform voor Landbouwonderzoek.

Een eerste vaststelling is dat de respondenten duidelijk de meerwaarde erkennen van deelname aan internationale onderzoeksprogramma's en dat zij er ook zo goed mogelijk willen aan deelnemen. Binnen verschillende onderzoeksinstellingen zijn er dan ook al (in verschillende mate) stappen gezet om de onderzoeksgroepen hierin te faciliteren.

Toch zijn er vandaag ook nog een aantal (belangrijke) hindernissen aanwezig. De hindernissen die een gevolg waren van een onvoldoende zicht op en informatie over diverse zaken kon gedeeltelijk opgelost worden door de toelichtingen van de gastsprekers tijdens de vergadering van het Platform voor Landbouwonderzoek. Maar er zijn echter ook hindernissen die niet onmiddellijk opgelost kunnen worden. Een aantal daarvan heeft voornamelijk te maken met de procedures en verplichtingen die gepaard gaan met Europese onderzoeksprogramma's. Vanuit bepaalde instellingen wordt al geprobeerd om de onderzoekers hierbij zo goed mogelijk te ondersteunen, maar hier lijkt vooral een vereenvoudiging op het Europese niveau aangewezen. Daarnaast zijn er ook hindernissen waar we in Vlaanderen wel actief kunnen werken, o.a. door het versterken van de bestaande overlegfora en door aanwezig te zijn in de verschillende Europese organismen (Programmacomités, SCAR). Het vraagt echter ook een inspanning van de onderzoekers om op het gepaste tijdstip gebruik te maken van de mogelijkheden die er zijn om zeer innovatieve onderzoeksthema's aan te brengen die een Europese aanpak vereisen. Dit vraagt echter een belangrijke tijdsinvestering, zonder enige garantie op succes.

Referenties

De Brabandere A. (2010) *How can a National Contact Point help you ?* IWT, Presentatie voor het Platform voor Landbouwonderzoek, januari 2010, Brussel.

Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2009a) Selectie van Belgische projecten uit 6KP* voor het thema 'landbouwonderzoek' op basis van de finale versie (02/06/2008), Vlaamse Overheid, Brussel.

Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (2009b) Selectie van Belgische projecten uit 7KP* voor het thema 'landbouwonderzoek' op basis van de voorlopige contractendatabank (februari 2009), Vlaamse Overheid, Brussel.

D'Hondt K. (2009) *Pathways to the EU. EWI in de EU. FP7 Theme 2 FAB*, Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, Presentatie voor het Platform voor Landbouwonderzoek, november 2009, Brussel.

Van Gijseghem D., Piessens I., Maertens E., Vuylsteke A., Vandenbroeck P. & Goossens J. (2009) *Witboek Landbouwonderzoek*, Platform voor Landbouwonderzoek, Brussel.

Bijlage 1. Vragenlijst

1. Huidige deelname Europees onderzoek

Vraag 1: Invullen van de tabel: overzicht huidige deelname aan Europees onderzoek

EU-Programma	Thema (volgens witboek LO)	Titel project	Rol (*)	Samenwerkingsverbanden (andere deelnemers/trekker)
...	...	...	Trekker/deelnemer	...
...	...	...	Trekker/deelnemer	...
...	...	...	Trekker/deelnemer	...
...	...	...	Trekker/deelnemer	...

(*) schrappen wat niet past

Vraag 2: Hoe wordt de deelname aan Europese onderzoeksprogramma's momenteel binnen de onderzoeksinstituten gecoördineerd?

Vraag 3: Met welke problemen/hindernissen wordt de onderzoeksinstituten hierbij geconfronteerd?

Vraag 4: Welke opportuniteiten zien de onderzoeksinstituten voor deelname aan EU onderzoeksprogramma's.

2. Toekomstige deelname Europese programma's

Vraag 5: Op welke wijze kan de coördinatie tussen onderzoeksinstituten van de deelname aan Europese programma's geoptimaliseerd worden (binnen en tussen instituten)?

Vraag 6: Welke zijn de thema's uit het Witboek Landbouwonderzoek, die door het Vlaamse Landbouwonderzoek op de agenda van het 7^e Kaderprogramma geplaatst kunnen worden?

Bijlage 2. Vermelde projecten⁸

EU-Programma		Instelling	Titel project	Rol
EUROPES FONDS VOOR REGIONALE ONTWIKKELING				
Doelstelling 2	1	POVLT	Oprichting Expertisecentrum Waterkwaliteit West-Vlaanderen	Deelnemer
	2	POVLT	Mobiele pilootopstellingen voor waterbehandeling	Deelnemer
Interreg	1	UGent-FBW	Climate Changing Soils – BIOCHAR	Deelnemer
	2	UGent-FBW	Invasieve exoten	Deelnemer
Interreg IV A (grens- overschrijdend)	1	Pcfruit	Interactief waterbeheer in de grensregio Vlaanderen – Nederland	Coördinator
	2	POVLT	Ontwikkeling van een grensoverschrijdende, geïntegreerde groenteproduktie: Groentetuin van Europa - JADE 2	Deelnemer
	3	POVLT, UGent-FBW	Bescherm onze bodems – PROSENSOLS	Coördinator
	4	POVLT	Efficiënter werken om beter te leven op een melkveebedrijf	Coördinator
	5	POVLT	Valorisatie grensoverschrijdende ervaringskennis in de biologische landbouw	Deelnemer
	6	POVLT	Soorten en landschap als drager voor biodiversiteit – SOLABIO	Deelnemer
	7	POVLT	Grensoverschrijdende invoering van een beheerssysteem om de duurzaamheid van landbouwbedrijven in kaart te brengen vertrekkend van een milieucertificering'	Deelnemer
	8	POVLT	Onthaal op de boerderij in de grensstreek - O.B.G.	Deelnemer
	9	POVLT	Landschap in verandering	Deelnemer
	10	POVLT	Solutions pour la qualité d'Eau Durables par l'Installation de Mesures anti-Erosives au Niveau du bassin versant Transfrontalier-SEDIMENT	Coördinator
	11	POVLT	GROEI.kans voor plattelandsondernemers	Deelnemer
	12	POVLT	Onderzoek naar het effect van akkerranden op functionele biodiversiteit en natuurlijke plaagbeheersing	Coördinator
	13	POVLT	Aqua-vlan	Deelnemer
	14	POVLT	Invasieve exoten in Vlaanderen en Zuid-Nederland	Deelnemer
	15	POVLT	OPTIGLAS	Deelnemer
	16	POVLT	Ontwikkeling en promotie van nieuwe fytosanitaire producten voor de bestrijding van plantenziekten - PHYTOBIO	Deelnemer
KADERPROGRAMMA'S				
KP6	1	Pcfruit	Development of biological pesticide against fire blight – BACTOFRUCT	Deelnemer
	2	UGent-FBW	Traditional United Europe Food – TRUEFOOD	Deelnemer
	3	UGent-FBW	Improving the quality of pork and pork products for the consumer: development of innovative, integrated and sustainable food production chains of high quality pork products matching consumer demands – Q-PORKCHAINS	Deelnemer

⁸ De projecten die cursief weergegeven zijn werden geëxtraheerd uit de finale contractendatabank (Departement EWI, 2009a) en de voorlopige contractendatabank (Departement EWI, 2009b; extractie februari 2009).

	4	UGent-FBW	Improving the safety of beef and beef products for the consumer in production and processing – PROSAFEBEEF	Deelnemer
	5	UGent-FBW	Control and prevention of emerging and future pathogens and cellular and molecular level throughout the food chain – PATHOGENCOMBAT	Deelnemer
	6	UGent-FBW	Dietary polyphenols, gut microbes and human health: A systems biology approach – GUTSYSTEM	Deelnemer
	7	UGent-FBW	Domestication and development of baobab and tamarind – DADOBAT	Coördinator
	8	UGent-FBW	Sustainable value analysis of policy and performance in the agricultural sector – SVAPPAS	Coördinator
	9	UGent-FBW	The nitrogen cycle and its influence on the European greenhouse gas balance – NITROEUROPE	Deelnemer
KP6		UGent	Health promoting, safe seafood of high eating quality in a consumer driven fork-to-farm concept – SEAFOODPLUS	Deelnemer
		KULeuven	Nutritional and Structural Design of Natural Foods for Health and Vitality – HEALTHY STRUCTURING	Deelnemer
		UGent	Salmonella-free broilers by live vaccine-induced innate resistance to colonisation and invasion and novel methods to eliminate vaccine and field strains – SUPASALVAC	Deelnemer
		KULeuven	Exploiting bioactivity of European cereal grains for improved nutrition and health benefits - HEALTHGRAIN	Deelnemer
		KULeuven	Novel Processing Methods for the Production and Distribution of High-Quality and Safe Foods – NOVELQ	Deelnemer
		ILVO, KULeuven	Integration of animal welfare in the food quality chain: from public concern to improved welfare and transparent quality – WELFARE QUALITY	Deelnemer
		KULeuven	Rhizobacteria for reduced fertiliser inputs in wheat – RHIBAC	Deelnemer
		UGent	Studies on the epidemiology, early pathogenesis and control of Porcine Circovirus Diseases – PCVDs	Deelnemer
		UGent	Assessment and Critical Evaluation of Antibiotic Resistance Transferability in Food Chain – ACE-ART	Deelnemer
		UGent	Novel solutions for the sustainable control of nematodes in ruminants - PARASOL	Coördinator
		UGent	Pathogenic Escherichia coli Network – PEN	Deelnemer
		ILVO, KULeuven	Reducing Egg Susceptibility to Contaminations in Avian Production in Europe - RESCAPE	Deelnemer
		UGent	Environmental management reform for sustainable farming, fisheries and aquaculture - AQUAGRIS	Deelnemer
	KULeuven	Assessing Large-scale environmental Risks with tested Methods – ALARM	Deelnemer	
	KULeuven	Desertification mitigation and remediation of land. A global approach for local solutions - DESIRE	Deelnemer	
KP7	1	UGent-FBW	Development of advanced biorefinery schemes to be integrated into existing industrial fuel producing complexes - BIOREF-INTEG	Deelnemer
	2	UGent-FBW	Developing advanced Biorefinery schemes for integration into existing oil production & transesterification plants -SUSTOIL	Deelnemer
	3	UGent-FBW	Mobilising the enzymatic potential of hydrocarbonoclastic bacteria and the oleaginous yeast Yarrowia lipolytica to create a powerful cellular production platform for lipid-derived industrial materials – LIPOYEASTS	Coördinator
	4	UGent-FBW	Research training for good European ground water resources – GOODWATER	Deelnemer
	5	UGent-FBW	PlantPower - living plants in microbial fuel cells for clean, renewable, sustainable, efficient, in-situ bioenergy production – PLANTPOWER	Deelnemer
	6	UGent-FBW	Structure and processing for high-quality of chocolate pralines - PROPRALINE	Deelnemer
	7	UGent-FBW	Advanced control solutions for waste water treatment - ADD CONTROL	Deelnemer
	8	UGent-FBW	PROSUITE	Deelnemer
	9	UGent-FBW	Innovative and practical management approaches to reduce nitrogen excretion by ruminants – REDNEX	Deelnemer
	10	UGent-FBW	Novel tree breeding strategies – NOVELTREE	Deelnemer
	11	UGent-FBW	Microbes as positive actors for more sustainable aquaculture – PROMICROBE	Coördinator

	12	UGent-FBW	Targeted delivery of dietary flavanols for optimal human cell function: Effect on cardiovascular health - FLAVIOLA	Deelnemer
	13	UGent-FBW	Interventions to promote healthy eating habits: evaluation and recommendations - EATWELL	Deelnemer
	14	UGent-FBW	CIVITAS ELAN Mobilising citizens for vital cities Ljubljana - Gent - Zagreb - Brno - Porto - ELAN	Deelnemer
	15	UGent-FBW	Training requirements and careers for knowledge-based food science and technology in Europe -TRACK_FAST	Deelnemer
	16	UGent-FBW	VEG-i-TRADE (start op 1 april 2010)	Coördinator
	17	UGent-FBW	NetGrow	Coördinator
	18	UGent-FBW	Transparent_Food	Deelnemer
	19	UGent-FBW	PRO-EEL	Deelnemer
	20	UGent-FBW	ASEM-Aquaculture09	Coördinator
	21	VCBT	Food Refrigeration Innovations for Safety, consumers' benefit. Environmental impact and Energy optimisation along the cold chain in Europe - FRISBEE	Deelnemer
	22	VCBT	Integrated Sensing and imaging devices for designing, monitoring and controlling microstructure of foods – INSIDEFOOD.	Coördinator
KP6		KULeuven	Trade, Agricultural Policies and Structural Changes in India's Agrifood System; Implications for National and Global Markets - TAPSIM	Deelnemer
LIFE EN LIFE +				
-	1	POVLT	TOPPS BRIDGE PROJECT	Deelnemer
	2	UGent-FBW	Improved management of nitrate pollution in water using isotopic monitoring – ISONITRATE	Deelnemer
	3	Pcfruit	ECPA's Topps project "Train the Operators to Prevent Pollution from point Sources"	Deelnemer
PUBLIC HEALTH				
-	1	UGent-FBW	Report on nutrition and health status – ENHR II	Deelnemer
VERENIGDE NATIES UNDP PROGRAM LIBANON				
-	1	Pcfruit	Vermindering van gewasbeschermingsmiddelen	Deelnemer
EUROPEAN FOOD SAFETY AUTHORITY				
-	1	UGent-FBW	Pesticide exposure	Deelnemer
EUROPEES VISSERIJ FONDS				
-	1	POVLT	Vlaams Praktijkcentrum Aquacultuur, deel II	Trekker
EUROPEAN COOPERATION IN SCIENCE AND TECHNOLOGY				
COST 924	1	VCBT		Trekker